

Rome verboden voor toeristen

Inge Vos

Ik heb thuis een foto, genomen in de Sixtijnse kapel op 26 juli 1990. Er staat misschien een tiental mensen op. Wie echter vandaag Michelangelo's wonder wil aanschouwen, koopt online een ticket, trotseert buiten een wachtrij van minstens een uur, staat vervolgens al meters vooraf in een veel te kleine gang te drummen om dan eindelijk na een lichte aanval van claustrofobie met honderden anderen een glimp van de schepping te kunnen opvangen. Een bevriende reisleader laat me weten dat voor 330 euro per persoon gespecialiseerde bureaus privé rondleidingen organiseren. In kleine groepjes word je na sluitingstijd met een gids door een leeg Vaticaan geloodst. En het is snel uitverkocht.

Maar laat ik van deze nood een deugd maken. In deze rubriek neem ik graag de citytripper mee op pad die niet aan zijn of haar Romeinse proefstuk is. De reiziger voor wie de Sixtijnse kapel en het Colosseum al zijn geheimen al heeft openbaard. De Romeliefhebber die graag in alle rust mooie parels ontdekt. In dit nummer rijden we met de fiets over de Via Appia Antica en staan we oog in oog met één van de onbekendste marmeren wonderen in Rome. Segui la guida per favore (en voor minder dan 330 euro)!

Veni, vidi, bici

De taxichauffeur verklaart ons voor gek. “De Via Appia? Met de fiets? In deze hitte? Mamma mia!” Die Romeinen toch. Hun stad heeft niet alleen onder het toerisme maar vooral ook onder koning auto te lijden. Fietsen zoals ze in Kopenhagen en Amsterdam doen? Over hun lijk! De eigenaar van onze B&B praat ons uit het hoofd om met de fiets vanuit het centrum te vertrekken. Of we ons leven beu zijn misschien? En gelijk blijkt hij te hebben. Wanneer we op zijn aanraden een taxi naar het fietsverhuuragentschap op de Via Appia nemen, passeren we duizelingwekkende kruispunten en verkeersaders waar auto's en moto's voorbijrazen. Die 12 euro taxi is ons leven meer dan waard. Gelukkig is de Via Appia Antica sinds 1988 deel van het **Parco Appia Antica** en is de weg zo goed als verkeersvrij. Op zon- en op feestdagen is het volledig autovrij wat maakt dat het hele gebied dé ideale plek is om te genieten van natuur en cultuur. Want je gelooft je eigen ogen niet: op slechts 10 km van het Colosseum verwijderd, bevind je je plots op het platteland. En wat voor een platteland! Alles wat we tijdens de lessen geschiedenis hebben geleerd, kruist ons pad: heirbanen, catacomben, grafmonumenten, aquaducten. Kortom: *Quo Vadis* in het echt.

We huren een fiets die hoegenaamd niet aan onze strenge Vlaamse normen voldoet en kopen een plannetje met de belangrijkste bezienswaardigheden. Eerste ver-

plichte stop: de catacomben. Rome heeft een scala aan ondergrondse begraafplaatsen (meer dan 60!) maar wij gaan voor die van **San Sebastiano**: minder uitgestrekt dan deze van San Callisto maar het is wel de oorspronkelijke begraafplaats van Petrus. Bovendien kunnen Berninifans zich in de aanpalende kerk vergapen aan een schitterende buste van Sebastiaan. Ook het beeld van de stervende heilige in de eerste kapel links is van zijn hand. Prachtig. Alsof dat nog niet volstaat, kan je hier de marmeren voetafdruk van Christus met eigen ogen keuren. Schoenmaatje 40 gokken we.

Fietsen doe je natuurlijk niet op de typische heirbaan; je zou er een lichte hersenschudding aan overhouden. In het zand aan de zijkanten van de weg is een fietsspoor ontstaan, ideaal. Romantisch naast elkaar fietsen zit er niet in maar dit wordt ruimschoots gecompenseerd door de vele bucolische picknickmogelijkheden. Waar je ook kijkt, alles ademt romantiek en nodigt uit voor een lazy afternoon in het gras. We passeren **het graf van Cecilia Metella**, een mausoleum van 11 meter hoog ter ere van de dochter van Metellus Creticus, de veroveraar van Kreta. Een must tijdens een Via Appiatrip. Je kan moeilijk geloven dat op deze weg duizenden soldaten hebben gemarcheerd, honderden slaven werden gekruisigd (na de Spartacusopstand) en ettelijke triomftochten zijn gepasseerd. Wij rijden namelijk moederziel alleen op de koningin aller wegen, in de verste verte is geen mens te bespeuren.

EEN POOLSE JONGEN OP EEN MARMEREN BED

We parkeren onze Vespa tegen de kerk van **Sant' Andrea al Quirinale**. De meeste bezoekers komen hier om de enige kerk van Bernini's hand in Rome te bezoeken en beperken zich tot het prachtige kerkinterieur. Bernini

tekende het bouwwerk aan het einde van zijn leven en kwam het regelmatig zelf bezoeken om te genieten van het lichtspel op het marmer, een terecht hoogtepunt van de Romeinse barok. Fans van het Belgische koningshuis weten dat prinses Marie-José, dochter van Albert I, hier trouwde met Umberto II waardoor zij later, zij het kortstondig, koningin van Italië werd. Maar daar zijn we niet voor gekomen. Op aanraden van een ervaren Romefreak vragen we achteraan rechts in de gang naar de kamers van *Stanislas Kostka*, een Poolse heilige die elke lagerschoolleerling uit Polen kent. Voor een luttele 2 euro opent de bewaker een deur (mét een echte sleutel als uit een sprookje) en een trap leidt naar de kamers op de eerste verdieping waar Stanislas in 1568 op 18-jarige leeftijd tijdens een visioen overleed. We wanen ons in een Dan Brownverfilming; er hangt een sacrale, mysterieuze sfeer. We zijn alleen. Plots staan we oog in oog met een uitzonderlijk beeld. Gelegen op een bed van roze, geel, wit en grijs marmer ligt de heilige in een schitterend zwart gewaad, de plooien tot in de grootste details uitgehouwen door de nobele onbekende Fransman Pierre Legros in 1703. De legende gaat dat deze protestantse beeldhouwer zo euforisch was over zijn werk dat hij zich prompt tot het katholicisme bekeerde. En tevreden mag hij zijn. Het beeld is prachtig; we worden er stil van.

Maar wie is deze jonge heilige? Stanislas werd in 1550 in Polen geboren en kwam in 1567 te voet in Rome aan nadat hij in Wenen had gestudeerd. In de kamer waar het beeld staat, illustreren 12 schilderijen zijn leven. Ze werden gemaakt door de jezuïet Andrea Pozzo, de man van de beroemdste Romeinse trompe-l'oeil nl. de geschilderde koepel in de Sant'Ignazio kerk. We zien dat een deel van het schilderij achter het marmeren bed is uitgesneden om het kussen beter te doen passen; een leuk detail. Er hangt bovendien een foto van paus Johannes Paulus II, de –jawel– Poolse paus die hier in deze ruimte pleegde te bidden. Als vanzelf beginnen we op fluistertoon te praten en we moeten toegeven: dit is een unieke ervaring; klein maar fijn en verboden voor toeristen.

Volgende keer in onze reeks *Rome: verboden voor toeristen* gaan we op zoek naar 17e eeuwse graffiti uit de Nederlanden en laat een vreemde pater ons een ingenius, curieus altaarstuk boordevol relikwieën zien...

Jammer genoeg hebben we noch boterhammen noch dekentjes bij. Gelukkig is er trattoria *Qui nun se more mai*, letterlijk vertaald: hier sterft men nooit. Oef, temidden van alle grafmonumenten een geruststellende gedachte. Op Tripadvisor lezen we niets dan lof (met de smartphone op het internet op deze plek; het heeft iets van een sciencefictionfilm) en een uur later kunnen we daar onze wieroekcommentaar aan toevoegen. De *abbacchio* is er werkelijk goddelijk. Filmfans herinneren zich ongetwijfeld de scène uit *La Grande Bellezza* waarin de performancekunstenares met haar hoofd tegen een aquaduct loopt. Of de plattelandsscènes in *Titus*, een schitterende hedendaagse verfilming van Shakespeares *Titus Andronicus*, starring Anthony Hopkins. Beide opnamelocaties zijn op slechts 5 km van onze weg verwijderd: het **parco degli acquedotti**. Een van de geliefkoosde parken van de Romeinen en ook onze persoonlijke favoriet. Wat een prachtige setting! Dekentje of niet, we kunnen niet anders dan hier tussen de Romeinse zondagsmensen languit in het gras te liggen luieren en genieten. Fellini is nooit ver weg in Rome; ook hier niet. We amuseren ons kostelijk met mensjeskijken.

Wie even genoeg heeft van zoveel oudheid kan doorsteken naar de Via Ardeatini, niet ver van onze Via Appia. Je kan hier de Fosse Ardeatini bezoeken waar de Duitse bezetters op 24 maart 1944 335 Romeinen fusilleerden als vergelding voor een aanslag op een SS-afdeling. Bij die aanslag werden 33 Duitse soldaten gedood.

Dood en verderf, het lijkt wel een constante in de geschiedenis van de beroemdste weg ooit. Laat dit echter geen reden zijn om dit gebied links te laten liggen. Wie zich de moeite getroost om uit de stad naar hier te komen, zal het zich geen seconde beklagen. Meer nog: het zou wel eens het hoogtepunt van je citytrip kunnen zijn. ♦

PRAKTISCH

Meer informatie over de Via Appia Antica en het Parco Appia Antica vind je op www.parcoappiaantica.it

Wij huurden onze fietsen in het Tourist Information Point aan de Via Appia Antica 58/60. Ook die info staat op bovenvermelde website. Je kan hier bovendien een plannetje met alle nuttige informatie kopen.

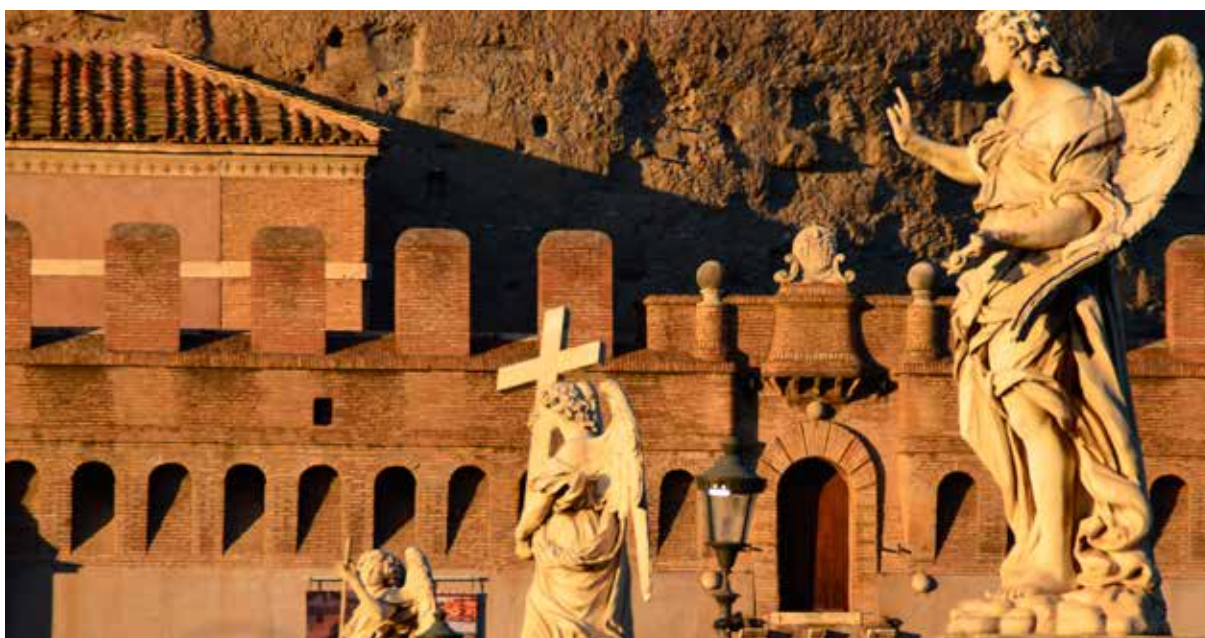
Ook het Parco degli acquedotti heeft een eigen website www.parcoacquedotti.it

Lekker eten kan in Trattoria *Qui nun se more mai* aan de Via Appia Antica 198 en in Trattoria *Priscilla* aan de Via Appia 68.

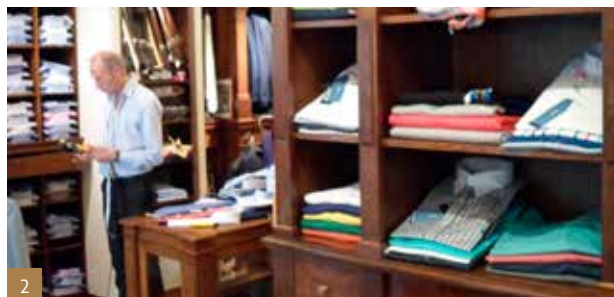
Van Vaticaanstad tot het Forum Romanum

Shopping & food

Ingrid Arckens

[foto's hierboven: Pierre-Yves Thoumsin]

1 Ris_toro - nr. 41/42 Piazza Risorgimento

We raden je aan vooraf een portie gezonde energie op te slaan. In deze frisse eetgelegenheid bepaal je zelf wat er in je slaatje gaat ('Rivolgersi a Gianni!!'), of welke vruchten en groenten de basis vormen voor jouw sap op maat. Maar er staan ook pasta's (€8), rundsvlees (€14) met contorni (€5) en dolci (€6) op de kaart. En een hele muur wijn, indien je de voorgestelde tocht in omgekeerde richting zou doen, of voor het geval je niet alleen een shop-a-holic bent. Met de free WIFI kan je nog snel een detailkaart van het winkelgebied downloaden op je smartphone. In de lente en zomer kan je op het terras eten.

2 Fellini - nr. 281 Via Cola di Rienzo

Van de vele kledingwinkels langs de route, zijn wij hier klant aan huis. Stijlvolle herenkleding met een Italiaanse touch aan erg redelijke prijzen. We gaan maar zelden omdat mijn echtgenoot niet graag tijd besteedt aan kleding kiezen. Begrijp wie kan. Vorige zomer lukte het me om -eenmaal hem in het pashokje geduwd te hebben - met de hulp van de vriendelijke winkeldame Marina van alles aan te voeren dat hem wel beviel: 4 pakken, 7 hemden, 11 dassen, 3 paar schoenen, 3 bermudas (tot boven de knie en dus niet geschikt voor een bezoek aan de Sint-Pieters-basiliek), 2 broeksriemen, 1 lange broek en 1 sjaal (begin juli (solden) all-in voor €2.150).

3 Overdekte markt - tussen nrs. 261 en 263 op de Via Cola di Rienzo

Op de vroegere Piazza Unità werd een overdekte markt gebouwd waar je wat afkoeling kan zoeken. Hier koop je verse groenten en fruit, veel goedkoper dan in de kelder van COIN **5**.

4 Mo's Gelaterie - nr 174 Via Cola di Rienzo

Meer afkoeling... met artisaan schepijs en ijslollies.

5 COIN - schuin tegenover Mo's

Hier moet je binnenlopen! In de kelder ('Eats') liggen de fijnste voedingswaren uitgestald alsof het juwelen zijn met dito prijzen. Je legt alles wat je nodig of niet nodig hebt in je design winkelkarretje. Op de andere verdiepingen vind je een selectie van home design en kledij. Nespresso heeft hier een winkel ondergebracht. Van hieruit gaat het richting Tiber.

3

4

6

6

4

5

6

6 Bar Rosati - Piazza del Popolo

Niet hip, want al aan de Piazza del Popolo sinds 1922 en daarom toch hip! De prijzen zijn nog in lires, maar dan met een €-teken ervoor (Cappuccino €6.50 - Cornetto €3.50), de obers strak in hun kraaknette pak. Als je op het terras blijft steken, en route naar het toilet zeker kijken naar de bijna 100 jaar oude inrichting, met 'Laboratorio' boven de keukendeur. Spijtig van de lelijke spaarlampen. Na deze break ben je klaar voor de drukte op de Via del Corso.

7 Huis van Goethe - nr 18 Via del Corso

Stop even voor nr. 18, want hier woonde de Duitse wetenschapper, schrijver en staatsman Goethe tijdens zijn verblijf in Rome in de jaren 1786-1788. In de woning bevindt zich nu een aan hem gewijd museum en een bibliotheek. Je leest ook over Goethe op blz. 92 van deze Non Solo.

SHOP TILL YOU EAT

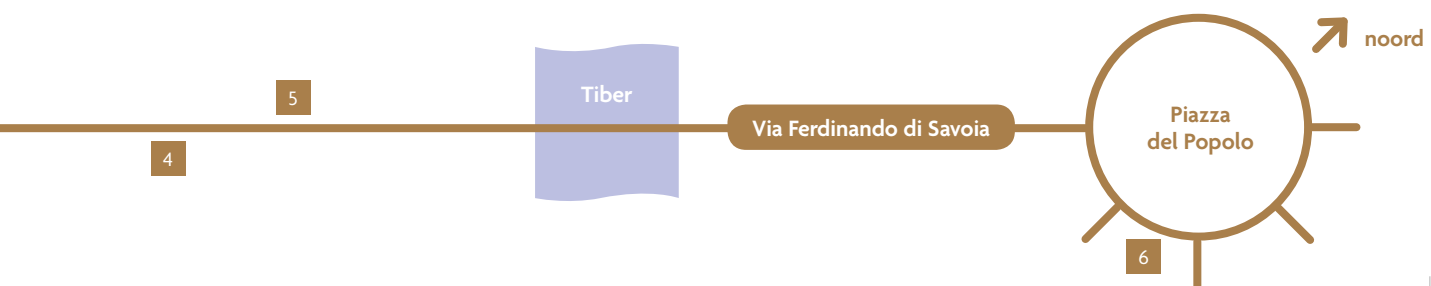
Als de Romeinse musea en ruïnes je even de oren uitkomen, of als je gewoon (n)iets nodig hebt... vertel dan je gezelschap dat je eens van Vaticaanstad over de vermaarde Piazza del Popolo (via het huis waar Goethe woonde **7**!) naar het oude Forum wil wandelen. Het culturele gezelschap hoeft niet vooraf te weten dat je dan meer dan 200 winkels zal passeren op amper twee kilometer.

Vanuit Vaticaanstad ga je eerst over de Via Cola di Rienzo (zie plannetje hieronder). Deze straat is minder bekend bij toeristen. De Romeinen kopen er zowel kledij en boeken als olijfolie, wijn, kazen en andere fijne etenswaren. Amper een kilometer verder bereik je via de Piazza del Popolo de Via del Corso. Hier vooral trendy kleding en schoenen in winkels die verspreid liggen tussen flagship stores van zowat alle bekende ketens. Ook enkele van de zijstraten zijn een walhalla voor de kijk- of koopgrage shopper. De Via del Corso is gedeeltelijk autovrij, doch dat maakt de doortocht niet gemakkelijker.

Om te verhinderen dat iemand de eindmeet niet zou halen, leiden we je ook langs enkele hippe eetgelegenheden. Daar heb je dan even de tijd om in de gids te lezen over het Forum, zodat je 's avonds weer kan meepraten.

7

8 Restaurant All'Oro - nr 14 Via del Vantaggio

Op zoek naar een slaatje belandden we per ongeluk in restaurant All'Oro. Het design interieur had ons naar binnen gelokt. Aan tafel zagen we op de kaart dat dit restaurant een Michelin ster heeft. Geen slaatje te vinden op de kaart, maar wel een viergangen-lunch. De swap in wat we wilden was snel gemaakt. Bij Vrijmoed in Gent hadden we gemerkt dat sommige een-sterren-restaurants een erg goede kwaliteit-prijs verhouding hebben. Noblesse oblige, dus vatten we aan met een goed gevuld glas champagne (100% pinot noir - Geoffrey, uit Ay), vergezeld van aperitiefhapjes. De sushi di manzo (met verzilverde chopsticks) werd gevolgd door cappelletti 'in brodo' (in een bouillon, zoals het hoort bij deze pasta uit Modena) met parmezaan, saffraan en citroen. La quaglia ed il suo ovetto (kwarteltje met zijn eitje), afgewerkt met honig en vergezeld van wat aardappelpuree vormde de hoofdschotel. De afsluiter was groen geïnspireerd, met groene appel, Japanse wasaby en een sabayon van pistachenoten. De espresso kwam met de gebruikelijke versnaperingen. Het menu 'Il Festival di sapori' was om vingers bij af te likken (€78 pp. zonder de dranken). Alternatieven op de kaart zijn 'Il Gran Festival di sapori' (6 gangen, €95 zonder dranken) en het degustatiemenu met witte truffel (€260). Van mei tot oktober kan je boven op het terras dineren met zicht over Rome: ongetwijfeld een van de meest exclusieve eetgelegenheden in Rome. Het restaurant is onderdeel van THE FIRST Luxury Art Hotel Roma, een flashy vijfsterren boutique hotel met een reeks boeken op de meeste kamers en dog-sitting service. Ongetwijfeld een aanrader, alhoewel we er (nog) niet verbleven.

9 Bvlgari, Cartier, Ermenegildo Zegna, Brioni, etc. - Via Condotti

Iets verder zuidwaarts kan je de Via Condotti inlopen naar de Spaanse trappen. Tijdens de solden doe je hier de allergrootste besparingen. 30% op een jasje of handtas van €1.500 is tenslotte een snel verdiende €450, en dat zowel bij Max Mara, Tod's, Brunello Cucinelli, Salvatore Ferragamo, ... Bespaar niet te veel in een keer, want na de Spaanse trappen keer je terug over de Via Condotti naar de Via del Corso.

10 Ginger - sapori e salute - nr 43-46 Via Borgognona

Dit is echt een must eat! En dat is geweten. Hier is het meestal aanschuiven, zowel voor een plaats op het terras als binnen. Maar de bediening is efficiënt en erg vriendelijk. Als je je aanmeldt, weet je vooraf hoelang het wachten zal duren (nog snel even terug naar de Via Condotti of als het geld op is om de hoek naar Tezenis **11** of de Street Art **12**). Op de kaart ligt de focus op delicatessen en gezondheid. Dus keuze te over aan groenten- en fruitschotels en -sappen, maar ook aan ham, salami, kaas, pasta's (€10-14) en dagsuggesties met kip, rund of vis (€16-24).

6

7

8

9

10

11

Via del Corso

12

13

14

Piazza Venezia

Forum Romanum

11 Tezenis - nr. 147-178 Via del Corso

Dames- en heren lingerie aan weggeefprijzen. 3 T-shirts voor €19,90, 4 herenslips voor dezelfde prijs (zonder de heren op de reclame).

12 Street Art - Via del Corso

Op tal van plaatsen langs de Via del Corso geniet je gratis (tenzij wanneer je foto's neemt of vrijgevig bent) van straatartiesten.

13 La Rinascente - nr. 17 Largo Chigi

Als je niet de kans hebt om bij La Rinascente in Milaan langs te gaan, loont het zeker de moeite om een blik te werpen in deze kleinere winkel in Rome (een groter exemplaar ligt buiten de route aan de Piazza Fiume, ten oosten van de Villa Borghese). Deze aan de Via del Corso (ingang langs de zijstraat Largo Chigi) is een stuk kleiner en minder imposant, maar nog tjokvol exclusieve kleding, meubels, hebbedingen etc.

14 Galleria Alberto Sordi - Piazza Colonna

Omsingeld door twee winkels van ZARA sla je in deze pas gerestaureerde galerij vele vliegen in een klap. Een grote boekenwinkel, schoenen, handtassen, kledij... Van hieruit wandel je verder zuidwaarts, waar je voor €12 een combi-ticket voor het Forum Romanum, het Colloseum en de Palatijn kan kopen. Geldig voor twee dagen en dus niet erg dat je er vandaag nog niets bezocht hebt. ♦

MET
akes
ugati
ood
uppe
FFÈ
ails
KES
gela

11

13

14

12

12

TIP
Meer tips over Rome vind je op italiatips.be